

4.	Offentlig gengivelse	613
4.1.	Gældende ret	613
4.2.	Lovforslagets udformning	615
5.	Forholdet til persondataloven og persondatadirektivet	616
5.1.	Persondataloven	616
5.2.	Persondatadirektivet	618
6.	Forholdet til menneskerettighederne	619
7.	Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.	619
8.	Hørte myndigheder og organisationer	621

1. Formål og baggrund

1.1. Formålet med lovforslaget er at udvide adgangen til aktindsigt ved domstolene og i øvrigt at modernisere retsplejelovens regler om offentlighed i civile sager og straffesager med henblik på at sikre den størst mulige åbenhed og indsigt i domstolenes arbejde.

Lovforslaget indeholder følgende hovedpunkter:

Der foreslås en almindelig adgang til aktindsigt i domme og kendelser i civile sager og straffesager. Dette er udtryk for en væsentlig udvidelse af adgangen til aktindsigt i forhold til de gældende regler, hvor aktindsigt er betinget af såkaldt retlig interesse.

Med hensyn til aktindsigt i andre dokumenter end domme og kendelser foreslås betingelsen om »retlig interesse« suppleret af en regel om aktindsigt for forurettede i straffesager, der således får en udvidet ret til aktindsigt.

Samtidig foreslås reglerne om aktindsigt i afsluttede straffesager forenklet. Dette gælder både sigtedes aktindsigt og aktindsigt for andre personer med »retlig interesse«. De gældende regler er spredt mellem retsplejeloven og forvaltningsloven, og der er en række forskelle mellem disse regler. Der foreslås et ensartet regelsæt om aktindsigt i afsluttede straffesager, som placeres i retsplejeloven.

Det foreslås at lovfæste sigtedes adgang til aktindsigt i de mindre alvorlige straffesager, hvor der ikke er nogen forsvarer.

Endvidere foreslås det at lovfæste princippet om meroffentlighed. Formålet hermed er at styrke den praktiske gennemslagskraft af adgangen til meroffentlighed.

Som modstykke til den udvidede adgang til aktindsigt i domme og kendelser foreslås et forbud mod offentliggørelse af domme og kendelser i straffesager, medmindre der er foretaget anonymisering af dommen eller kendelsen.

Endvidere foreslås et forbud mod at fotografere sigtede, tiltalte og vidner, der på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag.

Endelig foreslås en justering af reglerne om dørlukning i civile sager, således at domstolene bliver mere attraktive som tvistløsningsorgan for parter, der er enige om at ønske begrænset offentlighed om en verserende retstvst.

Lovforslaget bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1427/2003 om reform af den civile retspleje II (Offentlighed i civile sager og straffesager) (i det følgende »betænkningen») og svarer i det væsentlige til Retsplejerådets lovudkast.

1.2. Retsplejerådets betænkning indeholder nogle mere generelle betragtninger om betydningen af offentlighed i retsplejen. Retsplejerådet anfører således, at en offentlig retspleje – som det er afspejlet i grundloven og i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – er en grundlæggende værdi i et demokratisk samfund. Dette gælder både i straffesager og i civile sager.

Offentlighed i retsplejen har til formål at styrke offentlighedens viden om og tillid til retsvæsenet og at beskytte parterne mod en »hemmelig retspleje«. Hertil kommer det almindelige demokratiske princip, at borgerne bør have adgang til en så vid indsigt i myndighedernes, herunder domstolenes, virksomhed som muligt.

Retsplejerådet peger på, at åbenhed styrker tilliden til retsvæsenet. Offentlighed er med til at sikre en betryggende retspleje gennem den mulighed, der hermed er for kontrol og kritik fra mediernes og offentlighedens side. Offentlighed kan endvidere udbrede kendskabet til ret og retsregler. En velinformeret offentlig debat er efter rådets opfattelse en vigtig faktor i retsplejen og i retsudviklingen, og offentlighed om-